

CURIERU ROMANU

Prețul prenumerației pentru Curierul Român imprenă cu Buletinul Oficial este de doi galbeni pe an; iar în parte anul quâte un galben.

Abonarea se face în București, la

Gazetă

POLITICA, COMMERCIALA.

SI

Litterară.

Redacție și la D. Iosifu Romanov; la judece la CC. Cărnuții și la DD. Profesori.

Această foie eac de două ori pe săptămână, Marțea și Sâmbăta, iar Buletinul de patru ori.

ANUL XVIII. N°. 84.

BUCUREȘCI.

SÂMBĂTĂ, 2 NOEMBRIE 1846.

MAREA-BRITANIE.

Jurnalul Morning-Chronicle face următoarele reflecții asupra aspectului actual al orizontului politic din Europa, în urma războiului infantel de Spania cu dukă de Montpensier:

S'au succed niște evenimente foarte însemnate și cu o mare rapiditate. Mai întâi vedem călându-se un tratat încheiat între niște puteri mari din Europa, apoi o revoluție în Svițera, urmată de aproape de o altă revoluție în Portugalia. În sfera politică primum și în lumea fizică, o commoție oare care produce îndată altă, și totul ne face a crede că ne aflăm în ajunul unei mari serii de evenimente. Către acestea, este de însemnat că nația care pînă acum s'a distins prin gusul ei pentru gloria militară, caută acum a redobînda prin război de iatrigă pământul ce a pierdut pe câmpul bătăliei. În contra acesteia, o putere rivală care nici odată n'a alergat la puterea armelor de război, și cu un mare desgust își vede acum răpite prin înșelăciune toate roadele victoriilor ce a reperțat cu mari sacrificii.

Kontrastul acesta este cu atât mai mult întipăritor că, Englitera se vede astăzi umilită și deșănțată tocmai în țara în care puțin mai înainte a triumfat.

De trebuie a judecă despre importanța trebilor politice după fapte, apoi D. Bresson a întrecut pe Ludovic XIV și însuși pe Napoleon; pentru că el a sevrărit în câte va septembrie ceea ce avest doi suverani n'au putut nici odată implini chiar pe atunci pe când se aflau în kulminea puterii lor. În adevăr, D. Bresson a suppus influinței Franței întreagă Peninsula dela Pirenei pînă la Gibraltar și dela marea Atlantikă pînă la marea Mediterană.

În privința celor ce s'au petrecut în Portugalia, Morning-Chronicle zice că Englitera și Portugalia sunt prea strins legate, și că prea adesea-orî au kombătut pentru același kaus; pentru că cea dintâi s' poate război în deferiță văzînd pe cea din urmă iargă și turburată printr'o commoție politică.

Morning-Chronicle este silit a crede că azi ca și în Spania D. Bresson a avut în mână același jök,

și acest jurnal ajunge la konklusia că Franția lukrează spre a își lăși influința în Portugalia precum 'ș'a lăsit-o acum și în Spania.

Jurnalul acesta termină apoi deplorînd chiar pentru kausa reginei dona Maria că s'a lăsat a se aluneca prin konsiliurile ei într'o kalle atât de perikoloasă și alle kăria konsekvințe sunt atât de anevoie de prăvăzute.

FRANȚIA.

Naționalul publică niște amănunte asupra situației trebilor diplomatice dintre Franția și Englitera. Dacă jurnalul acesta este bine informat, apoi D. Guizot se prea poate a fi sakrifikat mîniei lordului Palmerston în folosul D. kontelui Molé, precum odinioară și D. Thiers fu sakrifikat ministerului anglu în folosul D. Guizot.

SPANIA.

Se asigură în sfârșit, după nuvelele din 16 Oktomvrie, că dekretul de amnistie se va publika peste puțin.

— Konduta guvernului spaniol în privința Engliterăi, dacă ar fi adevărat, ceea ce noi n'o kugetăm, că această din urmă ar fi cerut renunțarea infantel la drepturile sale la tronul Spaniei, această kondură, zice Heraldul din 15 Oktomvrie, ar fi simplă și lesne: «Infanta nu poate renunța la niște drepturi care sunt legate de persoana sa și de rangul său, și nu este nici un motiv nici pretest care s' poate justifikă un astfel de akt; căci pentru aceasta nu este destul numai determinarea acestei prințese, trebuie să se fie sakrifiată și de voința nației, și nici o kammeră, în Spania, nu va da konsimentul său la o astfel de renunțare. Europa poate avea dreptul de a cere ca, printr'o întâmplare mai preste puțin, koroanele Franței și Spaniei să nu fie imprenate pe același kap, dar nu poate pretinde abdikația drepturilor date de natură și sakrifiate de konstituția țerei noastre.»

— Se zice că M. S. regele a vrut ca în okazia însurării sale să se împarț afăptoare la klasa s'.

ракъ. Asemblul acesta a aflat o prea nobbilă imitație. A. S. R. duca de Montpensier a trimis, din kasetă sa partikulară, ducele de Veragua, suma de 120,000 reali (90,000 lei) pentru așezăminte de bine-facere, și 20,000 reali (15,000 lei) la ducesa văduvă de Sor, tesaurieră și vițe-presidentă a societății de ajutoare la domiciliu, spre a se împărți pe la casele nechesitoase din Madrid.

I T A L I A.

Roma, 14 Oktomvrie. Puțina rekoltă din anul acesta a deșis guvernul a silii, în interesul sgrăzilor, pe neguțetorii de grâu a skrădea prețul cerealelor. Kardinalul Gizzi a luat o măsură răcă și mai radikală adresând către legați și delegați următoarea skrisoare, cu intima konvikție că trebuie mai înainte de toate a ușura nenorocirile fizice ale umanității sufferinde, de voiește cine-va a spera îmbunătățirea sa morală. Eaca acea skrisoare :

«Este un obicei prea îndabbil de a observă în mai toate kommunele statului bisericeii, de a prokură în anii puțin roditori okkupații la klasa nechesitoasă, pentru că, mai alles în răntiele lunii alle iernei, în care lucrările rămintului sunt mai de tot încetate, să nu fie lipsită de mijloacele spre a-și da velle de trebuidă alle viețuirii. Măcar că rekolta din vara din urmă n'a fost rea în cât să trebuiească a luă măsuri de precauție, S. S. ar vedea însă cu multă plăcere că, spre a putea rădikă din inima sgrăzilor lucrătorii tot felul de neliniște întru aceasta, kommunele statului bisericeii să fakă a se întreprinde în lunele lui Dekemvrie și Ianuarie niskaî lucrări nechesarii, sau cel puțin care să le fie de folos. În mizlokul marelor grije alle treburilor bisericeii și alle statului, santul părinte nu perde din vedere sufferința klaselor sgrăce, căci poartă pentru dinsele o efekție cu totul paternă, și sunt înkredințat că, luând parte la prevăzătoarea sollicitudine a S. S. veî konkură din toată puterea ta a ușura nenorocirea lor, îndemnând autoritățile municipale a întrebuiță fondurile ce vor fi având disponibile spre a da de lucru klaselor labaricioase și a împune lokuitorilor căt se va putea mai puțin sărgine.

— Se anunță că de sigur că nouul papă are kuggetul de a desființa osinda la moarte în staturile sale.

S V I T E R A.

Genova, 15 Oktomvrie. Rânduala și linnıştea urmează acum de a adomi în această țetate. De nu ar fi lucrările reparației podurilor și alle kaselor ce au rămit de giulele, de mitralie și de gloanțe, abiă și ar adducce cineva aminte că s'au bătut pe ulițe. Guvernul provisoriu administrează cu multă înțellectiune și moderație; totul va merge bine dacă zioa

alleggerilor marelui konsilliu se va trece cu linnışte. Katolicii kantonului înalt glasul; oare spre a paralisa silințele acestor din urmă, konservatorii unise-vor cu radikali?

— După o numărare esaktă, numărul indivizilor morți de amândou părțile se ridică puțin la 19; sunt însă mai mulți plagați, despre cari numai este număr de skrăpare. Numărul se pare cam mic, kugețând că s'au tras 142 tunuri; din partea radikolilor au fost numai doi morți și vr'o 7, 8 vulnerați; dar asta este pentru că în falburgul St-Gervais s'a tras numai de pe fereste și de după ziduri, iar trupele guvernului trăgeau mai numai în barivade.

— Se zice că ambasadorul Franției a priimit o notă prin care guvernul Frank își exprimă toată nemulțumirea sa asupra revoluției din urmă.

Genova, 17 Oktomvrie. Diligențele ce au sosit astăzi au adus nuvela că câte-va batalioane franțe s'appropieau de frontierele kantonului. Se zice că se fak oare care mișcări de trupe și în Austria și în Sardinia; măsurile acestea nau atăta drept skor de a protestă cu armele în mâncă, în kontra aceea ce s'a urmat la Genova, căt de a intimidă pe demokrații sveți și de a-i impedekă de a turbură și alte kontoane.

În Gazeta federală se citește următoarele:

Kurierul frank și alte jurnale anunță că mai multe regimente au priimit ordinul de a se transportă pe frontierele Sveției. Fiind că numărul total al trupelor franțe destinate spre a formă un korđon, pre-kum și korpul armatei austriane se ridică la 20,000 oameni, suntem siliți a vedea în această demonstrație rezultatul unei konvenții între Franția și Austria. În urmarea acestor măsuri, konsilliul statului kantonului Valdului, spre a se află gata la orî ce întimplare, apus în răchioare pe răntiul ban, a însărginat departamentul militar cu măsurile relative la mobilizația trupelor și a însemnat pe D. kolonelul Burgeois ca kommandant în kap. Konsilliul de stat valdes a informat pe direktoriu despre măsurile ce aluat.

U N G A R I A.

Se vorbește că foametea începe a se simți în Ungaria; și se învederează din ce în ce mai mult că rekolta n'a fost îndestulătoare în anul acesta. Dia nenorocire tot kam asemenea a fost și în anul trecut, și toate provisioanele s'au zleit.

Este adevrat că în oare care părți rekolta a fost bună, dar în toate komitatele muntoase grăul a lipsit mai de tot; rekolta kartofelor asemenea a fost puțină; iar către acestea, kartofele au fost atinse și de maldie.

Zik răcă unii că foametea este acum mare în această țeară, și disperția răște din ce în ce mai mult și din lipsa de lucru.

A M E R I C A.

Dupră nuyellele zelle din urmă dela Nev-York se zice kă guvernul Staturilor-Unite, unde eră vorba kă se află asupra împărțirii ku Meksikul, akum este determinat a începpe din nouu guera.

Niște ordine sosite dela Vasington hotărâsk departul nemediat al tutulor trupelor disponibile spre partea sudului, pentru teatrul guerei pe Rio-Grande.

Această măsură a dat pricină la felurimi de presupunerii, dintre care cea mai probabilă este aceea kă speranța unei împărțiri amikabile, întemeiată pe înturnarea lui Santa-Anna la Meksik, nici de kum nu se va realisă. Se crede ingeneral kă numai prin puterea armelor se vor putea suprunne Meksikaniia a lăsa Staturilor-Unite pământurile ce li se cer.

Felul vorbirii ce iarăși au început organele presidentului Polk se par a konfirmă voințele guereare alle kabinetului amerikan. Ei indeamă guvernul a grabi marșul armatei amerikane către kapitala Meksikului, și a o strimtoră într'atât încât guvernul său să fie silit a țerre pacea și a priimi legea ce'i impune vingătorul.

Fiind kă generalul Taylor înaintează akum ku marș silit către Monterey, unde il așteaptă trupele Meksikane, se speră a se priimi din zi în zi nuvela unei bătăii care poate va hotărî despre soarta Meksikului.

G E R M A N I A.

Nuuelele sosite la Viena dela Buda pînă la 19 Oktomyrie, numai lasă nici o speranță pentru zilele A. S. I. Arhiduka palatinul; i se așteaptă sfârșitul din minut în minut.

O C O N F E S S I E.

(Urmare.) *)

Singură numai muma-mea, kăria vîrsta, fîră îndoaie îi akrisse sîngele, și îi strikasse firea ei cea blîndă, nu eră mulțumită la acestea toate, și adesea mă ținea de rîu, pentru purtările melle zelle fîră sokoteală, prekum zicea ea. Îm mai adrogă une-orî, kă noi o să ne dîrghim, o să ne stingem ku totul și vîkă preindea kă Emilia mea nu s'ar prea purta tare vînstit. Dar eu kăskam dupră obiceiul meu țel bun, și ka un fiu fraged, o s'întinam să se îngrijaskă de sănătatea'și, adikă, să nu se nekăjeaskă, să nu se suppere de nimic, kăci îi vatămă sănătatea, kareea mie îm e mai skumpă de kă toate zelle-lalte. Ea însă nu vru să m'askulte, și așa plecă la țeelaltă lume înainte de timp. Sirmana buna femeie! ce rîu ne-arpurut de dînsa la toți! mai vîrtos kă moartea ei ne prekurmă nearpurat petrecherile noastre pentru kă-va timp.

Nu mult dupră acestea, niște miți nerfăței începură a se simți în kasa noastră. Adesea, în ajunul unui mare supé, intendentul de kurte îm zicea kă numai are para de keltuală, și kă nu gîsește a se mai împrumută nikăiea. La asemenea întîmplări, eu mai de multe ori îldam afară din kasă și supeul să fîcea și mai bun. Într'acestea, mai pîskociu și un alt kip de înlesnirea vieții ce țiam. Mă fîkuiu adekă spekulant. Oamenii buni mi se înfățisau nekontenit ku feluri de mîrfuri. Dela unii kumpăram, plîndule ku polițe, și la alții le vindam îndat pe banii gata, și ku aceasta trebile îm mergea de minune. Dar timpul adusse în sfrîșit ku sine și anevoile, kăci pentru o poliță de duos sute de galbeni, mai de multe ori nu'm da nimeni de kă o dozină de bokănașe de pomadă. Aci să va bîga de seamă ku kăte iskusiună, și kăte akurateț, oamenii ațea vrednici și plini de omenie, karii de kătre lume se numesku zarafi sau împrumutătorii ku grele dobînzii, kunoșkuiu de rost toate trebuințele, prekum și toate mijloacele de plată avuților răsipitori. Îli îndat ce va luă în mînă un kreion, este în stare să'i spue fîră greșală într'un minut, în kăci ani, kăte luni, kăte zile și ore un kutare poate fi dîrghit și stins de sîvîrșit. Dupră aceasta dar foarte adevărată a lor sokoteală, ei îndatorează pe aproapele lor ku grabă, ku rîu mare, și prea rar sunt înșelați. Cei din țiu care pîrșesku pe omul karele să află pe drumul țel larg și frumos al stingerii sille, sînt zarafi kompatrioții noștri. În tokmai ka aței medici melankolici, care se grăbesku a hotărî prea de kurînd pe bolnavul lor la moarte, ațestia de timpuriu să îngrijesku a lăsa pe klientul lor în mîinile zarafilor nemți, nemții pe urmă îldau franțezilor, franțezii italienilor, și italienii însfîrșit greșilor și ovreilor. Iar la această din urmă kritikă epochă, galbenul răsipitorului numai plîtește de kă un sfanțih. Eu akum tekussem prin toate aceste evreești rînduri de fîkători de bine ai omenirii ku mare linnisțe și nekăzare, și ajunseiu la țel din urmă grad ku obiceiul meu stoicism. Toată starea mea akum se prețui și se dette vînzării, spre rîfuirea kreditorilor. Ku toate acestea eu tot nu'm pierdui vîkă kuragiul, și kiar în zioa isgonirii melle din kasă'm, îm veni în gînd să mai jok o rolă în komedia nengrijitorului, dar hoții de kreditori numai vru în niți un kip, să mai auză de teatru, și așa mă vîzui silit a'm kăută un adăpost în lokașul unuia din rudele melle.

Çititorul karele va fi poate în mirare kum atăta stare a mea, atătea domenii, atătea robii, atătea nemisăktoare ce aveam moștenite dela pîrinții și străbunii mei, periră din stăpînirea'm așa kurînd, și se împrăștiară ka un fum în fața vîntului? ațestia am onarea a'i zice, kă fîră îndoaie nu kunoaște de lok puterea îmulțirii unei datorii kă de mikă la începutul ei. Nu însă sokotiră de kătre cei ce se împrumută și de kătre cei ce îm-

*) Bezi N° 31 și 82.

prumut^ă ku dobn^ăz^ă kuvioase dup^ă okazie, ne privind prekam ziku ei, de k^ăt la omenire, și dorind din suflet a te ajuta la trebuin^ță. Pellițele întotmai ka oktapodul își întind picioarele în toate păr^țile, și s^ă îmuleesk ku kipul cel mai de mirat, k^ănd v^ălul ne'n grijiri akopere okii și întunek^ă vederile bunei judek^ăți. K^ătre a^ăasta, trebuie s^ă se mai știe daka nu o știți, k^ă or^ă kare respectabil r^ăsipitor g^ășește, f^ăr^ă z^ăbav^ă, și kredinvoși soși ai stingerii salle, în epistaii și intendenții s^ăzi, kare se silesku k^ăt pota a'i ușura de greutatea sargini^ă unei st^ări prea mari, mai virtos k^ănd vor b^ăga de seam^ă k^ă a^ăasta adduce nep^ălcere posessorului ei. Ziseiu respectabil r^ăsipitor, și m^ă gr^ăb^ăesk a adev^ări epitetul. Un r^ăsipitor este, f^ăr^ă idonab^ă, unul din cei mari f^ăktori de bine patriei salle și publikului, fiind k^ă își împarte starea sa ku soșietatea. Un spekulant, în tokmai ka un riu nes^ășiosu, karele kurg^ănd în linnie dreap^ă asoarbe și îngite toate riarile celle mai mici și toate izvoar^ăle, nu umple de k^ăt singur^ă a sa mak^ă, și usuk^ă și seak^ă toate celle din preajma sa. Iar un keltuitor, din kontra, se poate asem^ăna ku a^ăel riu f^ăktor de bine, karele împr^ăținduse în mi^ă de rammure, revars^ă apele salle într'o mare întindere de lok, și închetul ku închetul pierz^ănduse însuși, se sf^ărșește de sineși, j^ărt^ă f^ăkt^ănduse bine-facherilor salle. K^ăț^ă lume nu s^ă împr^ătașește din largetele unui keltuitor! K^ăți nuși faku st^ări dup^ă urma lor! Hei! dar daka a^ăcia nu s^ăntu în urm^ă rekunosktori, a k^ăi e vina?

Akam cititorul meu de va voi, poate a'și însipri plekata sa slug^ă z^ămb^ănd pe ullițele kapitalei foarte liniștit, și ku un aer tare m^ărețu. Doi robi, ce'm mai rem^ășesser^ă, îmi urm^ă, j^ănd fie-kare în m^ăz^ă k^ăte un koșalețu plin de bilete de amor ce în alte timpai priimissem dela admiratrițele melle, singurul tesaur, pe kare kreditorii mei mi-au dat voie s^ăl iau ku mine. Ruda a^ăea la kare m^ăduseiu, m^ă priimi ku mult^ă g^ăcheab^ă, ba v^ăkt se pusse a'm fache și mi^ă de reproșuri asupra purt^ărilor melle sermon^ăndum^ă ku mult^ă elokuin^ță asupra trekutului, k^ănd numai er^ă ni^ă timp ni^ă ni^ăloz de îndreptare. K^ănd dup^ă mine soși a^ăi și skumpa mea Emilia, și uit^ănd, s^ă vede, k^ă toat^ă starea mea o m^ănkasemu am^ăndoi împreun^ă, încheru și ia asem^ănea s^ă m^ă umple de m^ăstr^ări amare. Îmi ar^ăț de fa^ăț și ku hot^ărgre k^ăk^ăștoria noastr^ă de a^ăi înainte nu mai poate st^ă, k^ă dintr'a^ăea or^ă este strikat^ă. S^ă urk^ă, dup^ă a^ăasta, iarși în tr^ăsur^ă, și s^ă f^ăku nev^ăzute. Eu, dup^ă a^ăasta, ispr^ăvind allegro cel fredonam închetișor, de frik^ă ka s^ă nu addorm la a^ăeste duoz sermonuri, ce trebui s^ă suffer din partea celor mai iubiți ai mei, m^ă skulaiu, și m^ă gr^ăb^ăiuu a m^ă duc^ăce la o dam^ă foarte kum s^ă kade, kare, ku o zi numai mai naim^ăea katastrofi melle, în fache celle mai mari jur^ăminte de un amor f^ăr^ă moarte, dar nu fuseiu priimit. Alergaiu la o mul-

țime de bun^ă amiți ce aveam^ă, și k^ării ku at^ăț bun^ă voin^ță și g^ăv^ărb^ă m'au ajutat s^ăm keltuesk starea k^ăt mai învrab, dar și dintr'a^ăștia, unii în inkisser^ă ușa, iar alții s^ă așternur^ă iarși s^ă m^ă învețe m^ărala, kum, adek^ă, trebuie cinevași s^ă tr^ămsk^ă smerit și ku bune m^ăsur^ă, ka s^ă n'ajung^ă în starea mea de akum. Bun timp, ce e drept, și foarte priin^ăoase momente își aless^ă și a^ăștia, ka s^ăși arate profunda lor kunostin^ță ce aveau despre morab^ă și ekonomie! Sokotesk, z^ău, k^ă er^ă mai kunvenabil din partele, k^ănd le dam mese peste mese, și soarele peste soarele, s^ăși fi c^ăkat vreo-dat^ă k^ătre mine a^ăeste pov^ățuri filantropice și de mare bun^ă kuvin^ță, k^ăv^ăi, cel pu^țin, at^ăci puteau fi krezuți de desiatereșai. Pentru mai multa'm nenog^ăre, m^ă v^ăzuiu isgonit și din postul ce okupam, ku desonoare, ka un om ku relle purt^ări.

A^ăeste reversuri și sk^ărba er^ă în destule a pute^ă p^ătrunde pe or^ă kare altul. Dar eu eram n^ăskut filosof. — Le suffeream toate ku mare linn^ăște, repet^ănd ne'nchetat favoritul meu kuvint «umb^ăre kinezești, umb^ăre kinezești» cel mai mare g^ău în poziția mea er^ă k^ă kreditorii mei nemul^ățminduse ku toat^ă starea mea, pe kare eu ku at^ăta m^ărimie de suflet o l^ăsaiu nes^ășioasei lor l^ăkomii, f^ăr^ă konștin^ță, ameni^ățau v^ăkt de a m^ă aruk^ă și în inkisoare, și m^ărtucis^ăesk k^ă idea unei inkisori întunekoase în îngrozia și kiar filosofia mea. Spurkate, ku adev^ărat, și sangenare insekte infernalle, arukate și împr^ășiate pe a^ăest glob, numai spre vestejirea și peirea floarei soșiet^ăii noastre at^ă de amabile și peritoare!...

(Va urm^ă.)

BIBLIOGRAFIE.

Poesiile D. I. Katina au eșit de supt tipar în sept^ăm^ăna trek^ă și se afl^ă de vinzare pe la toate libreriile. A mai l^ăud^ă ku a^ăastă okazie talentul junelui poet, sokotim k^ă numai are lok, fiind v^ăkt de mult kunoskut DD. cititorilor noștri, prin mai multe din poesii^ă salle ce s'au v^ăzut în mai multe r^ănduri în a^ăastă foaie. Ku toate a^ăstea, spre a împr^ășt^ă cititorilor suvenirea talentului poetului nostru, vom mai d^ă ku num^ăral viitor ce-v^ă din poesii^ă salle.

ÎNȘTIINȚARE.

Moșea Zimnic^ă a Dum^ăștii Prințesa Harikleia Ipsilantina, se d^ă ku arend^ă dela 23 Aprilie 1847. Doritorii de a o arend^ă se vor putea înțelege da dreptu ku Dum^ăștii proprietara în toate zilele dela 9 p^ărb^ă la 11 de diminea^ăț, ce se afl^ă în Bumurești șez^ătoare în kasele Generarului Laptov p^ă ulița Nem^ășk^ă.

R. I. D. N.